

Motion till riksdagen 2006/07:K254

av Bertil Kjellberg och Lena Asplund (m)

Kommunal näringsverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av i vilken omfattning som näringsverksamhet kan bedrivas av kommuner och landsting.

Motivering

Kommunal verksamhet bör bedrivas i förvaltningsform medan bolagsform endast ska accepteras som ett undantag och i huvudsak som en övergångsform inför en privatisering.

De allmänna bestämmelserna om kommunernas och landstingens näringsverksamhet återfinns i 2 kap. 7 och 8 §§ kommunallagen. Enligt 7 § får kommuner och landsting bedriva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster, t.ex. elverk, bussbolag och flygplatser, åt medlemmarna i kommunen och landstinget. Vidare får kommuner och landsting enligt 8 § genomföra åtgärder för att främja näringslivet i kommunen eller landstinget. Individuellt stöd till enskilda näringsidkare får lämnas om det finns synnerliga skäl till det.

Kommuner och landsting bedriver i dag en omfattande näringsverksamhet både till omfång och vad gäller utbud av varor och tjänster. Det handlar bl.a. om bostadsbolag, videouthyrning, solarieverksamhet, kaféer, resebyråer, hälsohem etc. Gemensamt för dessa olika näringar i kommunal regi är att de bedrivs med hjälp av skattepengar, dvs. pengar som annars skulle kunna användas till att förstärka och finansiera andra för kommuner och landsting mer naturliga verksamhetsområden, t.ex. skolan och sjukvården.

Kommunal näringsverksamhet hotar särskilt småföretag och är ett stort risktagande för skattebetalarna. Riktiga arbeten och småföretag slås ut av skattesubventionerad kommunal verksamhet. De privata småföretagen tvingas

Fel! Okänt namn på

att konkurrera med verksamheter som bedrivs på helt andra ekonomiska villkor.

Den skattesubventionerade näringsverksamheten har inneburit att konkurrens mellan privat näringsverksamhet och kommunala bolag har snedvridits till de privata näringsidkarnas nackdel. Såväl i riksdagen som i den allmänna debatten har ifrågasatts om utvecklingen av den kommunala näringsverksamheten är förenlig med kommunallagens och konkurrenslagens bestämmelser.

Första och främst krävs ett formellt kommunalt beslut att överklaga. Om en kommunal enhet exempelvis inleder en försäljningsverksamhet på den öppna marknaden, utan något formellt beslut om saken, finns det inte något beslut att laglighetspröva. Ett beslut ska överklagas inom tre veckor efter det att beslutet har justerats. Om kommunen t.ex. anslår pengar till ett kommunalt bolag som efter en månad visar sig använda pengarna på ett otillåtet sätt, kan beslutet inte längre överklagas. Beslut som fattas av kommunala bolag kan normalt inte överklagas.

En kommun kan inte tvingas att rätta sig efter beslutet, och om det inte rör sig om myndighetsutövning finns inte någon straffrättslig eller civilrättslig sanktion att tillgripa mot kommunen. Dessa påtalade brister bör snarast rättas till.

Det behövs därför ett klagande från lagstiftarens sida om vilken omfattning som den kommunala näringsverksamheten får ha, och dessutom bör möjligheten att beivra överträdelser från kommunernas sida utredas.

Stockholm den 27 oktober 2006

Bertil Kjellberg (m)

Lena Asplund (m)